

Bestuursverslag bij de Jaarrekening 2020 van Stichting ECHO

Stichting ECHO
Zuid-Hollandlaan 7
2596 AL Den Haag

Inleiding

2020 was voor veel organisaties een jaar van onvoorziene omstandigheden als gevolg van een wereldwijde pandemie. Ook voor ECHO was maart 2020 de start van een nieuwe realiteit, die nog steeds voortduurt en die in meer en mindere mate impact heeft gehad op financiële en organisatorische ontwikkelingen.

ECHO is een sociale onderneming met meer dan 25 jaar ervaring, die zich richt op Diversiteit & Inclusie (D&I) in het (hoger) onderwijs en de arbeidsmarkt. In het bijzonder op culturele of etnische diversiteit vanuit een intersectoraal perspectief. Daarbij initieert en onderhoudt ECHO netwerken van organisaties en professionals in het veld van diversiteit en inclusie, evenals netwerken van studenten en young professionals die deel uitmaken van de Nederlandse multiculturele samenleving. ECHO is eind 1994 opgericht door het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, de VSNU en de Vereniging Hogescholen. Tot 2003 was ECHO een volledig gesubsidieerde organisatie. In 2003 is de omslag gemaakt van een volledig gesubsidieerde organisatie naar een onafhankelijke not-for-profit organisatie. ECHO opereert als een zelfstandige organisatie, maar nog steeds in nauwe samenwerking met OCW en inmiddels in een groot netwerk van andere samenwerkingspartners uit binnen- en buitenland. Diversiteit gaat tegenwoordig gepaard met “inclusie” en naast het hoger onderwijs zien nu ook organisaties in zowel de publieke en als private sector het belang in van beleid gericht op diversiteit en inclusie. Al deze ontwikkelingen hebben invloed [gehad] op de aanpak van ECHO.

Hoewel de kern in het werk van ECHO in de afgelopen 25 jaar onveranderd is gebleven, namelijk een focus op culturele diversiteit, “hebben we bewuster nagedacht over hoe we ons werk en de aanpak die we hanteren beter kunnen profileren en positioneren. Leidend hierin is geweest dat we altijd hebben gekozen voor een specifieke focus, een positieve benadering en we het ongemakkelijke gesprek niet uit de weg gaan.” (Jaarverslag 2019)

Financiële ontwikkelingen 2020

Het bestuursverslag bij de jaarrekening in 2019 is afgesloten met de hoop op betere vooruitzichten in 2020 en de jaren daarna. De positieve ontwikkeling vanaf 2016 tot en met 2018 heeft zich inderdaad doorgezet in 2019 en zelfs in 2020 ondanks de veranderde, lastige omstandigheden als gevolg van de wereldwijde pandemie. Stichting ECHO sluit na een aantal financieel lastige jaren, ook 2020 af met een positief resultaat. Dit resultaat draagt weer bij aan de gestage groei van het positief eigen vermogen. De sanering in de afgelopen jaren en het continueren van de activiteiten van ECHO met slechts twee inhoudelijke medewerkers tot en met 2018 hebben geleid tot het gewenste effect. Dit uiteraard in combinatie met een groeiende orderportefeuille, een toenemende diversiteit aan opdrachtgevers uit de publieke en private sector en de meerjaren subsidie van het ministerie van OCW voor de Campagne Students-4-Students.

Stichting ECHO sluit 2020 af met een positief resultaat van € 8.012,= en een positief eigen vermogen van €27.319,=. De netto-inkomsten (omzet) over 2020 zijn ten opzichte van 2019 met 29% gedaald. De organisatiekosten (bedrijfskosten) in 2020 namen ten opzichte van 2019 met 15% toe. Echter de projectkosten daalden met 64%, waardoor het jaar 2020 alsnog wordt afgesloten met een positief resultaat. Gedurende het jaar 2020 waren gemiddeld 5 werknemers in dienst van de stichting op basis van een fulltime dienstverband. In 2019 waren dit 4 werknemers.

Ondanks Covid-19 heeft ECHO in 2020 toch veel activiteiten en (nieuwe) projecten kunnen uitvoeren. Belangrijk hierbij was dat voor eind maart 2020 voor alle met name trainingsactiviteiten een online vertaalslag was ontwikkeld. Hierdoor kon een aantal reguliere programma's zoals de leergang 2020, de masterclasses, het mentorprogramma en incidentele trainingen en workshops op een nadere wijze toch doorgaan. Door een aantal projecten heeft het organiseren van activiteiten online meer zichtbaarheid gecreëerd, zoals de uitreiking van de ECHO Award 2020 die in Pakhuis de Zwijger plaatsvond. In plaats van jaarlijks 350 gasten waren bijna 950 kijkers tijdens de uitreiking aangesloten en is na de uitreiking de video opname ook veelvuldig bekeken.

Anderzijds heeft de wereldwijde sociale beweging gericht op Black Lives Matter (BLM) geleid tot nieuwe ontwikkelingen en opdrachten. Racisme en discriminatie zijn altijd al een thema binnen de trainingen en workshops die ECHO uitvoert, maar met BLM staat het nu prominenter op de agenda en is er ook specifieke vraag naar expertise op dit gebied. Als gevolg van BLM zijn in 2020 veel gesprekken gefaciliteerd binnen de profit en non-profit sector, in en buiten het (hoger) onderwijs en is ECHO recentelijk ook betrokken bij gesprekken op overheidsniveau. Het bespreekbaar maken van racisme is niet meer weg te denken uit het debat over diversiteit en inclusie. Er is de afgelopen jaren gewerkt aan kennisontwikkeling op het gebied van racisme, discriminatie, seksisme, islam fobie en dekolonisatie in relatie tot diversiteit en inclusie. Deze kennis en ervaring wordt ingezet en kan en zal verder geprofessionaliseerd worden.

Ondanks bovenstaande was 2020 voor Echo evenals voor vele andere organisaties een jaar van vallen en opstaan met minder inkomsten dan verwacht. Als gevolg van Covid-19 waren de projectkosten daarentegen veel lager dan in voorgaande jaren waardoor het brutobedrijfsresultaat naar verhouding hoger was. Voor 2020 waren de subsidies OCW, EU-projecten en de inkomsten voor de inzet voor de Commissie Sociale Veiligheid belangrijke projecten die hebben bijgedragen aan het positieve resultaat 2020. De inkomsten voor deze projecten waren 66% van het totaal.

Projecten 2020

De portefeuille van projecten bestaat doorgaans uit programma's die regulier worden aangeboden, eenmalige projecten en opdrachten die veelal vraaggericht tot stand komen.

De reguliere programma's waren onder meer:

- de Leergang Inclusive Excellence (9 deelnemers) die sinds 2016 wordt aangeboden (voor professionals);
- de reguliere studiereis naar UCLA die sinds 2002 jaarlijks wordt aangeboden (voor professionals) kon in mei 2020 ondanks de aanmeldingen niet doorgaan. Wel heeft ECHO begin maart een studiereis georganiseerd op verzoek van de Diversity Office van de Erasmus Universiteit Rotterdam (9 deelnemers);
- het Erasmus Pre Academic Programme wat in 2013 is geïnitieerd door de Erasmus Universiteit Rotterdam en waar ECHO vanaf het begin betrokken is bij de ontwikkeling en de uitvoering (voor studenten) kon ook niet doorgaan in de reguliere vorm. Voor PAP heeft de Erasmus een digitale variant ontwikkeld waar meer dan 1000 studenten aan hebben deelgenomen. ECHO is bij de voorbereiding en uitvoering betrokken;
- het ECHO Mentor Programma "Oog voor talent" dat in 2008 is gestart in samenwerking met bedrijven en organisaties uit de publieke sector (voor studenten, professionals en organisaties). In 2020 namen 9 bedrijven deel aan het gezamenlijke programma (Achmea, Alliander, Capgemini Invent, Ministerie van OCW, Google, NS, Post NL en Vereniging van Hogescholen. Voor L'Oreal,

het Rode Kruis en voor de Hogeschool van de Kunsten Amsterdam is een in-service programma uitgevoerd. In totaal meer dan 200 deelnemers;

- de ECHO Award die sinds 2001 wordt uitgereikt en mede ondersteund wordt door partners uit de publieke en private sector (voor studenten). In 2020 vond de ECHO Award uitreiking plaats in een studio setting in Pakhuis de Zwijger waar alleen de kandidaten, een aantal juryleden en ECHO bij aanwezig konden zijn. Het Pakhuis registreerde 947 unieke kijkers en daarna is de opname nog vele malen bekeken.

Vanaf 2017 heeft ECHO van het Ministerie van OCW-subsidie ontvangen voor een aantal meerjaren trajecten. Dit zijn zogenaamde flankerende activiteiten in aanvulling op de subsidie voor de Students-4-Students Campagne:

- het ministerie ondersteunt de jaarlijkse ECHO Award (2017 – 2021);
- in 2017 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een Digitaal Teaching en Learning Center (<https://www.echo-tlcenter.nl/>). Dit is een digitaal platform waar kennis en goede voorbeelden gedeeld worden (2017 – 2021).
- ECHO organiseert in samenwerking met het ministerie van OCW en een hoger onderwijsinstelling jaarlijks het seminar Kansen voor een Inclusiever Hoger Onderwijs. In 2020 kon het seminar helaas niet doorgaan. ECHO heeft echter in samenwerking met de Haagse Hogeschool in maart 2021 een digitaal seminar georganiseerd, eveneens in Pakhuis de Zwijger.

Campagne Students-4-Students (S4S) 2017-2021

In 2017 is nauw samengewerkt met het ministerie van OCW om een innovatief programma te ontwikkelen en te implementeren wat bijdraagt aan het inclusiever maken van universiteiten en hogescholen en waarbij studenten een belangrijke rol spelen. Instellingen worden gestimuleerd om samen te werken met studenten om met betere oplossingen te komen voor bestaande vraagstukken gericht op meer inclusie door middel van meer student betrokkenheid. Dit heeft geleid tot de toekenning van een subsidie voor de periode 2017 – 2021: Campagne Students-4-Students. In 2017 is de Campagne gestart en hebben zowel instellingen als studentennetwerken voorstellen ingediend. In 2020 heeft ECHO haar activiteiten digitaal kunnen continueren. Belangrijk hierbij was om in contact te blijven met projectleiders van zowel instellingen als studenten projecten aangezien Covid-19 veel uitdagingen meebracht voor de verschillende projecten. S4S zou aanvankelijk tot en met eind 2021 lopen maar gezien de grote vertraging die met name instellingsprojecten hebben opgelopen is bij OCW om uitstel voor oplevering van het S4S project gevraagd.

Europese projecten

In 2020 was ECHO partner in drie projecten die gesubsidieerd worden uit Europese fondsen:

- Het project #MultInclude (Ideas for Inclusion) wat gecoördineerd wordt door de Haagse Hogeschool. ECHO heeft samen met een partner uit Slovenië dit voorstel voor de HHS gemaakt en het consortium samengesteld met partners uit de netwerken van beide organisaties. Dit project richt zich op het identificeren van promising practices gericht op het vergroten van diversiteit en inclusie uit de hele keten van het onderwijs. Dit project is als gevolg van Covid-19 verlengd en is in januari 2021 formeel afgerond. Projecten ontvangen hiervoor geen extra budget;
- Het project MURAL (Mutual Understanding Respect and Learning) wordt gecoördineerd door de British Council in Polen. Dit project biedt heel veel mogelijkheden om met middelen van het project bijeenkomsten te kunnen organiseren voor jongeren uit ons netwerk. Dit project is begin 2020 afgerond.
- Het project #IBelong is in 2019 gestart en wordt gecoördineerd door de Erasmus Universiteit Rotterdam. #IBelong richt zich op het ontwikkelen van interventies voor het verbeteren van 'sense

of belonging' van studenten en docenten in het hoger onderwijs. Tevens wordt ook de implementatie van de interventies aan vier universiteiten in Europa gemonitord tijdens de duur van het project. Ook dit project heeft uitstel gekregen voor oplevering. Dit betekent dat ook dit project een langere looptijd heeft zonder extra budget

Impact Black Lives Matter (BLM)

2020 was in zekere mate ook een omslagjaar omdat vanuit organisaties meer behoefte is aan specifieke duiding en vocabulaire op het gebied van racisme, discriminatie, dekolonisatie en sociale veiligheid. Dit heeft enerzijds te maken met de impact van een veranderend maatschappelijk debat over culturele diversiteit, inclusie en uitsluiting anderzijds een direct gevolg van de Black Lives Matter beweging. Bij een aantal instellingen heeft BLM geleid tot vragen vanuit studenten en docenten. ECHO heeft in dit kader gesprekken gefaciliteerd gericht op inclusie binnen organisaties waarbij racisme expliciet werd besproken. Nieuwe, in 2019 ontwikkelde diensten zoals een train-de-trainer programma, de zogenaamde Leerlijn, een in-service masterclass of leergang zijn uitgevoerd voor een aantal instellingen.

Opdrachten

In 2020 zijn naast de lopende programma's 39 aparte opdrachten uitgevoerd, waaronder trainingen en workshops.

Vooruitblik op 2021

De toenemende aandacht voor diversiteit en inclusie in zowel de private als publieke sector zal ook in 2021 meer kansen bieden voor opdrachten. Er is een toenemende behoefte aan het faciliteren van processen gericht op inclusie binnen organisaties en voor het begeleiden van ongemakkelijke gesprekken dit ook als gevolg van BLM. De Campagne S4S en andere nieuwe opdrachten hebben het mogelijk gemaakt om de organisatie en het netwerk van opdrachtgevers uit het hoger onderwijs uit te breiden. De kosten voor personeel en organisatie zijn in 2020 wederom iets toegenomen door middel van uitbreiding van uren binnen bestaande contracten en het door middel van flexibele contracten zoals nul-uren contracten. Daarbij worden in de uitvoering van opdrachten ook ECHO Ambassadeurs betrokken. Het blijft echter ook in deze fase van belang om naar verhouding kleine stappen te zetten ten aanzien van capaciteitsuitbreiding. Ook de komende jaren zal de nadruk liggen op duurzame groei op het terrein van inkomsten en uitgaven en is het van belang om het eigen vermogen gestaag op te bouwen om onvoorziene ontwikkelingen in de toekomst het hoofd te kunnen bieden.

Bestuur 2020

- *Naima Azough*, voorzitter, Zelfstandig adviseur voor maatschappelijke organisaties en overheden
- *Halleh Ghorashi*, waarnemend voorzitter, Hoogleraar Diversiteit en Integratie aan de Vrije Universiteit Amsterdam
- *Els van Doorn*, penningmeester, Bestuursvoorzitter Eduvier Onderwijsgroep
- *Hester Bijl*, algemeen bestuurslid, Vice Rector Universiteit Leiden
- *Huug de Deugd*, algemeen bestuurslid, Lid College van Bestuur van Hogeschool Inholland
- *Nitesh Bharosa*, algemeen bestuurslid, Head of Research and Development Smart Data Company

Halleh Ghorashi is eind mei 2020 uitgetreden uit het bestuur van ECHO en heeft het voorzitterschap overgedragen aan Naima Azough. *Naima Azough* in het najaar 2020 aangetreden. Naima Azough is werkzaam als zelfstandig adviseur voor maatschappelijke organisaties en overheden. Daarnaast was ze zeven jaar lid van de Tweede Kamerfractie van GroenLinks. *Hester Bijl* is eind maart 2021 uitgetreden uit het bestuur van ECHO.

